

Kom in het midden staan

Overdenking,

18 sept. 2011.

Tekst Marcus 3: 1-6

Ik was op weg naar Barchem, het oudste conferentie centrum van Nederland. Nog een keer links af, ik reed langzaam want ik moest zeker weten dat ik goed ging. Getoeter achter mij, duwen met z'n handen- zo van schiet eens op. Ook daar in de achterhoek- een kort lontje. Bij hem maar ook bij mij want ik werd echt kwaad om zijn ongeduld. Het bleef bij hard terug toeteren.

Je mag niet meer even zoeken naar de juiste afslag. We herkennen het allemaal. Alsof er steeds minder ruimte is. Niet alleen fysiek maar ook mentaal. Kort lontje, ongeduld, scherpslijperij. Alsof we met elkaar in een centrifuge zitten, Een centrifuge, een mallemolen die steeds harder gaat.

We zien datzelfde korte lontje bij de theologen, waar Jezus mee in debat is. In de synagoge op de sabbat is daar een man met een verschrompelde hand. Een spier atrofie, weten wij. Jezus wordt scherp in de gaten gehouden. Het is spannend. Wat gaat hij doen op deze rustdag? Jezus ziet de man en zegt: kom in het midden staan. Hij haalt fel uit tegen de zwijgende geleerden en zegt tegen de man: strek je hand uit. Zijn hand geneest onmiddellijk. De mannen van de wet verdwijnen van het toneel om een aanslag voor te bereiden.

Kom in het midden staan... Heel even staat Jezus samen met de genezen man in het midden van een zwijgende kring. Een momentopname van datgene waar op de sjabbat van wordt gedroomd. Genezing, heel zijn.

Dit eenvoudige verhaal gaat ook over ons. Wij zelf zijn die scherpslijper met het korte lontje. Wij zelf zijn de toeschouwer, die zwijgt. Wij zelf zijn het leven voor de ander, die laatste strohalm. Een uitgestoken hand. Wij zelf zijn ook die man met de zieke hand.

Als we afdalen in de gewelven van dit verhaal opent zich een grandioos perspectief. De sobere woorden: Kom in het midden staan- gaan schitteren als een bergkristal. Je houdt hem tegen het licht en van alle kanten is hij transparant. Zo wordt ook dit verhaal transparant door die paar woorden.

Maar er is meer. Het genezingsverhaal verwijst op nog een diepere laag naar ons eigen innerlijk leven. Kom in het midden staan betekent dat wij niet vanzelf in het midden zijn. We kennen de symboliek van het kruis, waaruit ons eigen lichaam uit is opgebouwd. De twee assen verticaal en horizontaal ontmoeten elkaar in het hart. Het is het midden als het mystieke hart, brandpunt van het leven- bron van de liefde. De beide assen wijzen naar binnen maar ook naar buiten. De neiging om je mee te laten nemen naar de periferie is herkenbaar. Het geeft houvast in de materie maar brengt je af van de kern. Kort lontje is periferie en trekt je weg uit je centrum, uit je eigen midden.

Kom in het midden staan. De uitnodiging is ontroerend maar ook pijnlijk tegelijk. Het maakt onze eigen blokkades zichtbaar- Ik kan niet naar het midden komen en mijn hand uitsteken. Ik zit vast in mijzelf. Ik zit gevangen in patronen. Veel mensen hebben geen besef van een midden, niet in hun lichaam en niet in hun leven. Ze zwabberen maar wat rond. Hoe herken je dan een uitgestoken hand die je terug naar het midden leidt? Een hand die jou helpt uit je benauwdheid, die je bevrijdt uit je depressie.

Vanuit de personen in het verhaal als aspecten van jezelf naar een besef van het midden. Dat is afdalen in dit verhaal. Dan is er nog een laag, nog een schil die we kunnen afpellen: Jezus zegt niet: ga in het midden staan maar – Kom in het midden staan. Hij is daar- en opent een ruimte van licht. Diep verscholen onder de blokkades van sociaal, psychisch en geestelijk leven, onder de gewelven daar ligt de bron.

Het doet mij denken aan een bezoek aan een van de oudste kerken in Rome de St. Clemente. We daalden af, naar nog een oudere kerk en nog een er onder. Tot we uitkwamen in de diepte bij de bron, een oud Mithras heiligdom. Grensreligie aan het oudste christendom- opstanding vanuit de diepte, nieuw leven. In het donker hoorden we stil het water stromen uit een verborgen bron.

Bewust worden van de weg terug naar het midden vraagt bezinning. Ben je verstrikt in de kracht van de centrifuge, word je naar buiten geslingerd dan zoek je naar uiterlijk houvast- in de onzekerheid van het bestaan. Ook sociaal en politiek zoek je zekerheid. Het is een doodlopende weg. Klaas van Egmond werkt in zijn boek over het eind van de beschaving – de symboliek van het Keltisch Kruis uit om de ontwikkeling van de westerse beschaving te kunnen interpreteren.¹

De weg terug naar het midden- is niet vanzelfsprekend. Veel mensen, jong en oud hebben geen oriëntatiepunt meer. Hebben geen idee van een midden. Anderen hebben niet in de gaten dat ze zijn vastgelopen. Vastgeplakt tegen de rand van de centrifuge. Nog weer anderen ervaren geen beweging van hier naar daar, of van toen naar nu met het oog op een leefbare toekomst. Kom in het midden staan. Het midden wil bewoond worden. Het is zelfs noodzaak voor een leefbare samenleving.

Kom in het midden staan. Daar waar alle flanken van het leven bij elkaar komen, alle aspecten van het leven als het ware tot integratie komen.

De plek waar het leven niet meer zus is, of zo, maar en- en. Het midden is het rustpunt, waarin alles draait en alles in beweging is. Het midden van jouw leven correspondeert met het midden van het leven zelf, daar is de bron van levend water. Rust en beweging tegelijk.

¹ *Klaas van Egmond, een vorm van beschaving, Christofoor 2010*

Is dat niet wat de Boeddha mocht ervaren toen hij na een periode van uitzinnige rijkdom en een periode van aller extreemste ontbering de verlichting vond in het midden? Ik denk dat er in elke grote religie de uitnodiging zit om naar het midden te komen. Ken Wilber spreekt in zijn prachtige boek: Zonder grenzen uit 1981, over 'eenheidsbewustzijn' als thuiskomen bij de bron van alle zijn. Ik herken zelf een voortdurend heimwee naar het midden.

Soms ineens is het er en valt alles op zijn plaats.

Dan breekt het midden weer uit elkaar in een eindeloos spectrum van verwarring.

Een nieuwe oriëntatie op het midden is steeds weer nodig. Vanuit de overtuiging dat de weg naar heelheid op alle lagen van het leven, de weg naar het midden is.

Terug naar de bron- terug naar de liefde van het hart, waaruit de compassie wordt geboren. Waar vrede vanzelfsprekend is.

Niet omdat je snapt hoe het zit maar omdat je van binnen bent aangeraakt. Door het innerlijk licht. In het verhaal is dat de figuur van Jezus.

Niet langer het gehijg in je nek van je werk, van je laptop, en van jezelf. Vrij van de ballast ook van het verleden. De zolder als het ware opgeruimd. Geen oude troep meer maar een groeiend helder bewustzijn. Het is een uitdaging voor elke dag:

De weg zoeken terug naar het midden. Daar is rust en inkeer voor nodig. En een lege agenda van tijd tot tijd.- Wie geleerd heeft de echte leegte in zijn leven in te bouwen, heeft de schat aan de binnenkant van zijn leven ontdekt. Daar is het midden als wenkend perspectief. De leegte cultiveren is arm van geest worden.

Het is een proces van zuivering en van loutering. Deze zuiverheid opent het oog en laat God zien. Helderheid, transparantie en leegte: ze werken elkaar in de hand en vallen uiteindelijk samen met het grootste geheim. Afgedaald in de gewelven ook van dit verhaal komen we bij de essentie van waar het voor mij om gaat:

bewustzijn van het midden, als kompas voor het leven zelf.

Kom in het midden staan- het is een uitnodiging voor de dans van het leven. Kom, ik nodig ook jou uit. In het midden word je genezen, ben je weer heel en gaaf zoals ook bij bent bedoeld.

